

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 369/2025-94

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného LOVÁSZ LEGAL s. r. o., Železničiarska 18, Bratislava, a maloletej sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, proti postupu Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 37Em/3/2024 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 37Em/3/2024 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava II **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 37Em/3/2024 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Maloletej sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** jej Mestský súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 423,75 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. januára 2025 v znení jej doplnenia z 3. marca 2025 sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom vykonávacom konaní vo veci starostlivosti o maloletú, ako aj porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami mestského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, v konaní vedenom pod sp. zn. 40P/76/2024.

2. Maloletá sťažovateľka sa domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, ako aj práva na starostlivosť rodičov podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na ochranu pred zasahovaním do rodinného života podľa čl. 16 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom mestského súdu v napadnutom vykonávacom konaní označenom v záhlaví tohto nálezu.

3. Sťažovatelia sa spoločne domáhali uloženia príkazu mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, ako aj zrušenia uznesení mestského súdu vydaných v konaní vedenom pod sp. zn. 40P/76/2024 a navrhli priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume každému po 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

4. Uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 369/2025 z 12. júna 2025 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní.

5. Už citovaným uznesením ústavného súdu bola ústavná sťažnosť maloletej sťažovateľky na ďalšie konanie prijatá vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, ako aj práva na starostlivosť rodičov podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na ochranu pred zasahovaním do rodinného života podľa čl. 16 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom mestského súdu v napadnutom konaní.

6. Uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 369/2025 z 23. júna 2025 bol maloletej sťažovateľke ustanovený za kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec (ďalej len „kolízny opatrovník“).

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Sťažovateľ zdôrazňuje, že neexistuje žiadna skutková ani právna okolnosť predstavujúca prekážku v styku sťažovateľa s maloletou sťažovateľkou – jeho maloletou dcérou. Argumentuje, že v čase podania ústavnej sťažnosti nebolo vo veci rozhodnuté po uplynutí 16 mesiacov od začatia konania, čo je takmer trojnásobné prekročenie zákonnej lehoty na rozhodnutie vo vykonávacom konaní. Sťažovateľ tak nemohol tráviť čas so svojou maloletou dcérou už viac ako jeden rok a šesť mesiacov, keďže už v čase podania návrhu na výkon rozhodnutia povinná – matka styk marila.

8. Vo vzťahu k predmetu napadnutého konania, ktorým je zabezpečenie realizácie styku maloletej s rodičom, sťažovatelia konštatujú nevyhnutnosť uplatnenia výnimočnej rýchlosti rozhodovania. Sťažovateľ neprispel k doterajšej dĺžke napadnutého konania, pričom postupoval proaktívne a navrhol matke spôsoby realizácie obnovenia styku.

9. K vzniku zbytočných prietáhov došlo v súvislosti s rozhodovaním o príslušnosti súdu vo veci konať, v dôsledku čoho spis prechádzal z mestského súdu na Okresný súd Lučenec a následne z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci bol predložený paradoxne nepríslušnému Krajskému súdu v Banskej Bystrici, a to aj napriek tomu, že mal byť predložený Krajskému súdu v Žiline.

10. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo po vyše deviatich mesiacoch od začatia konania, pričom zo zákona vyplýva nevyhnutnosť rozhodnúť do šiestich mesiacov. Okrem toho na pojednávaní nepristúpil súd k žiadnemu opatreniu, iba zhrnul skutkový stav.

11. Za neprímerané považuje sťažovateľ to, že všeobecný súd dosiaľ nevyužil dostupné procesné nástroje na zabezpečenie realizácie styku. Celková dĺžka napadnutého konania, ako aj zistené prietahy a neefektívny a nesústredený postup vedú k záveru o existencii zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

12. V dôsledku absencie realizácie styku bola maloletá sťažovateľka ochudobnená o možnosť budovať vzťah s rodičom a bola jej upretá rodičovská výchova a starostlivosť. Z rovnakých dôvodov dochádza aj k porušeniu práv sťažovateľa na rodinný a súkromný život.

13. Z dôvodov narušenia dôvery v právny systém, utrpenej ujmy a zhoršenia vzťahu sťažovateľa s maloletou sťažovateľkou sa títo domáhajú finančného zadosťučinenia.

III.

Vyjadrenia mestského súdu, zúčastnenej osoby, kolízneho opatrovníka a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

14. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril mestský súd, ktorý v zastúpení svojou predsedníčkou v prípise sp. zn. 1Spr/39/2025 z 21. júla 2025 akcentoval, že v napadnutom konaní bolo postupované v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami, pričom zdržanie bolo

spôsobené procesnými dôvodmi vyvolanými sporom o miestnu príslušnosť. Spis bol mestskému súdu predložený až v máji 2024, pričom návrh samotný bol podaný v septembri 2023.

15. Súd prvej inštancie následne pristúpil k aplikácii ustanovenia podzákonného právneho predpisu z dôvodu zistenia, že plnenie rozhodnutia možno dosiahnuť účasťou na sociálnom poradenstve, psychologickom alebo inom odbornom poradenstve. Poukázal aj na odôvodnenie rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 144/2021 zo 16. februára 2021, v ktorom bolo konštatované, že vo veciach, ako je aj vec sťažovateľov, nejde primárne o to, aby bola vec čo najskôr skončená, ale o to, aby počas rodičovského konfliktu orgány súdnej moci konali tak, aby sa vzťah rodiča s maloletým realizoval v súlade s jeho záujmami.

16. V období od novembra 2024 do januára 2025 sa spis nachádzal na odvolacom súde a po vrátení veci súdu prvej inštancie sa vykonávali ďalšie procesné úkony, ktoré viedli k nariadeniu výkonu rozhodnutia 28. apríla 2025, proti ktorému podala odvolanie povinná – matka maloletej sťažovateľky. Aktuálne vykonáva mestský súd úkony súvisiace s vysporiadaním sa s návrhmi účastníkov konania na ustanovenie nového kolízneho opatrovníka a na odklad výkonu súdneho rozhodnutia.

17. Prokurátor navyše na pojednávaní 28. apríla 2025 opätovne požiadal mestský súd, aby pristúpil k nariadeniu neodkladného opatrenia. Mestský súd v závere konštatoval zásadný vplyv eskalovaného rodičovského konfliktu na dĺžku napadnutého konania, ako aj množstvo podaní účastníkov konania, s ktorými sa musí súd vysporiadať. Na dĺžku napadnutého konania malo teda zásadný vplyv správanie účastníkov konania, ako aj spor o miestnu príslušnosť.

18. Bez ambície zbaviť sa zodpovednosti za prípadné zistenie existencie zbytočných priesťahov predsedníčka mestského súdu uzatvára, že k záveru o vzniku nereparovateľnej ujmy na strane sťažovateľa v kontexte priznania primeraného finančného zadosťučinenia nie je možné dospieť bez zohľadnenia konkrétnych okolností posudzovanej veci tak, ako sú uvádzané. Požadovanú sumu finančného zadosťučinenia považuje za neprimeranú.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

19. V reakcii na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti v časti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, podaním z 1. júla 2025 a v doplnení z 2. júla 2025 vyjadrila zúčastnená osoba – matka maloletej sťažovateľky (povinná), ktorá v podstatnom k zásadnej námietke vyjadrila nesúhlas so zodpovednosťou mestského súdu za vzniknuté priesťahy.

20. V konkrétnostiach znegovala tvrdenia sťažovateľa týkajúce sa prebiehajúcich trestných konaní konštatovaním, že všetky podania boli pre nenaplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu marenia súdneho rozhodnutia odmietnuté.

21. Povinná poukázala na vyjadrenia sťažovateľa, ktorými vedome poskytol nepravdivé informácie o tom, že mu pozvánky na referát poradensko-psychologických služieb neboli doručené, čo je v rozpore s dôkazmi.

22. Sťažovateľ mal podľa povinnej objektívnu možnosť udržiavať kontakt s maloletou, no aj napriek uvedenému bol pasívny, čo ukrátilo maloletú o možnosť osobného styku s otcom.

23. V závere povinná uvádza, že za vzniknutú situáciu môže sťažovateľ, a to svojím neadekvátnym a nezodpovedným správaním. Konštatuje, že 28. apríla 2025 bol nariadený výkon súdneho rozhodnutia, pričom povinná podala návrh na odklad výkonu rozhodnutia, keďže maloletá odmietala styk s otcom bez prítomnosti povinnej a vykazovala úzkostné správanie.

24. Povinná zároveň podotkla, že výrok o povinnosti vo veci konať je nevykonateľný, keďže o predmetnom konaní už bolo rozhodnuté.

III.3. Vyjadrenie kolízneho opatrovníka:

25. Prípisom sp. zn. LC4/OSPODaSK/SPO/2025/1114, 2025/178847 zo 17. júla 2025 kolízny opatrovník zdôraznil v kontexte vážneho rodičovského konfliktu, že na pojednávaniach opakovane navrhol uloženie výchovného opatrenia formou absolvovania odborného poradenstva pre rodičov. Akcentoval odmietavý postoj sťažovateľa vo vzťahu k akejkoľvek forme odbornej pomoci navrhnutej povinnou, kolíznym opatrovníkom alebo okresnou prokuratúrou, pasívny odpor a negovanie navrhnutých opatrení.

26. Kolízny opatrovník konštatoval, že exekučný titul, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, nie je plnený zo subjektívnych dôvodov na strane matky, ktorá uvádza, že umožňuje sťažovateľovi realizovať styk s maloletou, ale len za jej prítomnosti, čo sťažovateľ odmieta a naposledy sa s maloletou stretol v januári 2024 v Detskom centre v Lučenci za prítomnosti matky. Zdôraznil v reakcii na chýbajúci rovnocenný kontakt s oboma rodičmi protichodnosť v ich tvrdeniach a názoroch. Rodičia sa nevedia dohodnúť na základných veciach týkajúcich sa výchovy a starostlivosti.

27. Podľa názoru kolízneho opatrovníka je aktuálne v záujme maloletého dieťaťa poskytnúť mu psychologickú pomoc a podporu tak, aby výkon rozhodnutia prebehol v podmienkach rešpektujúcich najlepší záujem dieťaťa. V závere kolízny opatrovník zotrval na nariadení povinnosti rodičom a maloletej podrobiť sa odbornému poradenstvu.

III.4. Replika sťažovateľa:

III.4.1. Replika k vyjadreniu mestského súdu:

28. K námietke týkajúcej sa sporu o miestnu príslušnosť sťažovateľ zdôrazňuje, že návrh podal na miestne príslušnom súde, ktorý následne nesprávne posúdil svoju príslušnosť.

29. Sťažovateľ do konania predložil dôkazy o skutočnosti, že povinná mu neumožňuje realizáciu styku s maloletou. Vo veci konajúci súd podľa názoru sťažovateľa zlyhal, keďže nezaistil realizáciu styku s maloletou a konanie, ktoré tento styk mohlo zabezpečiť, trvalo 18 mesiacov. Za prekvapivý označuje s prihliadnutím na fázu výkonu rozhodnutia argument mestského súdu o potrebe dohody medzi rodičmi.

30. Súd počas dlhých osemnástich mesiacov nezabezpečil realizáciu styku sťažovateľa so sťažovateľkou, a to napriek tomu, že realizácia takéhoto styku bola bez pochyb v najlepšom záujme maloletej. Postup po vydaní rozhodnutia, ktorý opisuje vo svojom vyjadrení mestský súd, už podľa sťažovateľa nie je predmetom podanej ústavnej sťažnosti.

31. Sťažovateľ argumentuje, že ani eskalovaný rodičovský konflikt a generovanie značného množstva podaní nemôžu ospravedlniť prietahy.

32. V kontexte finančného zadost'učinenia sťažovateľ zastáva názor, že vzájomné vzťahy medzi otcom a maloletou utrpeli škodu spočívajúcu v ochabnutí väzieb, ktoré nemožno napraviť.

III.4.2. Replika k vyjadreniu zúčastnenej osoby:

33. Sťažovateľ akcentuje, že argumentácia zúčastnenej osoby sa zameriava v úvode celkom nepochopiteľne na konanie priamo nesúvisiace s napadnutým konaním, čo v konečnom dôsledku zahlcuje ústavný súd.

34. Poukazuje na účelovosť v konaní zúčastnenej osoby, ktorá sa pokúsila v rozpore so zákonnými ustanoveniami zmeniť zákonného sudcu maloletej.

35. Sťažovateľ priložil ním podané trestné oznámenie z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu marenia výkonu súdneho rozhodnutia, v ktorom je opísaný priebeh marenia styku otca s maloletou zúčastnenou osobou.

36. Keďže v čase podania ústavnej sťažnosti ešte nebolo rozhodnutie vo veci nariadenia výkonu rozhodnutia, ústavná sťažnosť je dôvodná. Existujúce prietahy v napadnutom konaní už spôsobili škody na vzájomnom vzťahu medzi sťažovateľmi, ktoré sú nezvratiteľné.

37. K vyjadreniu zúčastnenej osoby týkajúcemu sa porušenia práv na súkromný a rodinný život sťažovateľ akcentuje, že štát reprezentovaný mestským súdom svojou nečinnosťou fakticky odobril obštrukčné konanie povinnej, čím zasiahol do práva na súkromný a rodinný život sťažovateľov. Štátne orgány (v tomto prípade všeobecný súd) sú povinné prijať všetky opatrenia smerujúce k rozvoju existujúceho puta medzi dieťaťom a jeho rodičom a nadviazaniu styku medzi nimi [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004, č. 63627/00]. Medzi takéto opatrenia patria aj donucovacie prostriedky upravené v § 376 a nasl. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), ktoré sú všeobecné súdy povinné použiť pre účely zabezpečenia najlepšieho záujmu dieťaťa.

III.4.3. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka:

38. Sťažovateľ naznačuje konflikt záujmov pri zastupovaní maloletej, ku ktorému došlo z dôvodu podania žaloby maloletou proti kolíznemu opatrovníkovi vo veci ochrany osobnosti, a konštatuje irelevantnosť vyjadrenia kolízneho opatrovníka.

39. V podstatnom akcentuje, že právna úprava nepozná žiadne ospravedlniteľné dôvody na nedodržanie súdnych rozhodnutí zo subjektívnych dôvodov. Podmienka, ktorú si kladie zúčastnená osoba, a to umožniť styk v jej prítomnosti, rovnako podľa sťažovateľa nemá oporu v zákone a je v rozpore s rodičovskou dohodou.

40. Pre chýbajúcu konštruktívnu komunikáciu zo strany povinnej je podľa sťažovateľa nemožné predpokladať, že poradenstvo by viedlo k reálnej možnosti zaistiť realizáciu styku. Na podklade uvedených skutočností zotrúva na pôvodnom návrhu na rozhodnutie a požaduje zároveň náhradu trov konania v celkovej sume 1 423,75 eur.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

41. Podstatou námietok sťažovateľov je existencia zbytočných prietáhov vo vykonávacom konaní týkajúcom sa starostlivosti o maloletú. V súlade s § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorého je ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, je predmetom námietky existencie zbytočných prietáhov napadnuté konanie vedené mestským súdom výlučne do času vydania rozhodnutia o nariadení výkonu súdneho rozhodnutia (bod 30 tohto nálezu). Sťažovatelia namietajú ako následok existencie zbytočných prietáhov aj porušenie práv na rodinný život a na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote postupom mestského súdu v napadnutom konaní:

42. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

43. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (resp. účastníkov konania) a iných osôb.

44. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení procesných kódexov so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

45. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona (civilné mimosporové konania) sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Povinnosť súdu konať v civilnom mimosporovom konaní bez prietáhov je vyjadrená napr. aj v § 30 CMP, podľa ktorého po začatí konania postupuje súd v súčinnosti s ostatnými subjektmi konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná a rozhodnutá, ďalej v § 31 CMP, podľa ktorého súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní, ale aj v § 34 CMP, ktorým je vylúčená aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku o koncentrácii konania (vrátane sudcovskej koncentrácie konania).

46. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

47. Vzhľadom na špecifickosť dotknutého konania je potrebné uviesť, že postup súdu v konaní o výkon rozhodnutia o starostlivosti maloletých detí bude v zásade vždy odlišný, pretože je závislý od konkrétnych okolností prípadu (m. m. IV. ÚS 452/2013). Nevyhnutné je pritom dôsledne prihliadnúť v každej fáze konania o výkon rozhodnutia na záujem maloletého dieťaťa. Súd teda nemôže len mechanicky vychádzať z úpravy výkonu rodičovských práv a povinností vo vykonateľnom rozhodnutí, je povinný neustále vyhodnocovať, či nútený výkon rozhodnutia je v záujme maloletého (m. m. II. ÚS 375/2015). V konaní o výkon súdneho rozhodnutia vo veci starostlivosti o maloletých súd len vytvára, prípadne zabezpečuje vhodné predpoklady na realizáciu rozhodnutia, nemá však vo svojej moci dosiahnuť to, aby jeho pôsobenie vždy viedlo k výkonu rozhodnutia (m. m. IV. ÚS 452/2013).

48. Pri hodnotení, či súd v konaní o výkon rozhodnutia vo veci starostlivosti maloletých detí konal bez zbytočných prietahov a či konal sústredene, je potrebné zohľadniť uvedené špecifiká. Nemožno preto automaticky vychádzať z dĺžky konania, početnosti procesných úkonov súdu alebo z efektivity, akú jeho činnosť dosiahla (m. m. IV. ÚS 452/2013, II. ÚS 183/2019).

49. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloletých tvorí štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov a napriek špecifickej povahe takéhoto konania vyžadujúcej citlivý prístup orgánov verejnej moci ho v zásade nemožno považovať za zložitú vec (II. ÚS 549/2023).

50. Vzhľadom na nevyhnutnosť zohľadňovania najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa aj v konaní o výkon rozhodnutia o starostlivosti o maloletých sa s prihliadnutím na konkrétne okolnosti vec sťažovateľov javí ako skutkovo zložitejšia, a to aj s prihliadnutím na v tomto rozhodnutí už niekoľkokrát zmieňovaný vyhrotený konflikt medzi rodičmi maloletej sťažovateľky vyúsťujúci do rozdielnych názorov na jej výchovu a starostlivosť.

51. Súčasťou prvého kritéria je aj povaha prerokovanej veci. Výkon súdneho rozhodnutia vo veci starostlivosti o maloletú, ktorý je predmetom napadnutého konania, si nevyhnutne zo strany vo veci konajúceho súdu vyžaduje mimoriadnu starostlivosť pri rozhodovaní (rozsudok ESELP vo veci H. proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 9580/81, rozsudok z 8. 7. 1987, § 85). V rámci tejto požiadavky sa potom podstatne mení aj pohľad na posúdenie prietahov v predmetnej veci vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého účelom je, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli čomu prebieha súdne konanie (m. m. II. ÚS 66/02, II. ÚS 80/2010).

52. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj v tomto prípade osobitne pri svojom rozhodovaní zohľadnil predmet a účel tohto konania, ako aj povahu a rozsah ujmy, ktorá na vzájomných vzťahoch medzi rodičmi a deťmi vzniká v dôsledku zbytočných prietahov v konaní o výkone súdneho rozhodnutia o úprave právnych pomerov rodičov k maloletým deťom.

53. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom. V rámci hodnotenia prípadných zbytočných prietahov v napadnutom konaní z hľadiska druhého kritéria ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by signalizovali akýkoľvek priamy podiel sťažovateľa ako účastníka konania na predĺžení napadnutého konania. Takouto skutočnosťou nemôže byť využívanie zákonných oprávnení

na podanie návrhov či opravných prostriedkov. Skutočnosti faktického správania sťažovateľa v kontexte odmietania prijatých opatrení a možnosti realizácie styku s maloletou za prítomnosti povinnej boli však, ako to je uvedené ďalej, ústavným súdom vyhodnotené ako majúce nepriamy, no zásadný vplyv na rozhodnutie o porušení práv hmotného charakteru, ako aj na rozhodnutie o požadovanom finančnom zadosťučinení.

54. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup mestského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

55. Zo zistení ústavného súdu z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že úvodná fáza vykonávacieho konania bola poznačená sporom o miestnu príslušnosť vyvolaným úkonom mestského súdu, ktorý po dvoch mesiacoch od podania návrhu na výkon súdneho rozhodnutia namieta svoju miestnu príslušnosť a následne v januári 2024 (po uplynutí štyroch mesiacov od podania návrhu) spis predložil z dôvodu prenosu miestnej príslušnosti Okresnému súdu Lučenec. Z uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 12NcP/7/2024 z 29. apríla 2024, ktorý vo veci sporu o miestnu príslušnosť rozhodoval na podklade nesúhlasu Okresného súdu Lučenec, vyplynulo, že na prenesenie miestnej príslušnosti neboli splnené podmienky, keďže k zmene bydliska maloletej sťažovateľky (presťahovanie do okresu Lučenec) došlo bez súhlasu sťažovateľa, čím nebola splnená podmienka, podľa ktorej okolnosti rozhodné pre posúdenie miestnej príslušnosti musia byť zmenené zákonným spôsobom. V konkrétnych okolnostiach veci teda k predĺženiu napadnutého konania o šesť mesiacov (november 2023, keď došlo k namietnutiu miestnej príslušnosti, až máj 2024, keď sa spis opätovne vrátil mestskému súdu) došlo z dôvodu vadného a na zákonnú právnu úpravu (§ 371 ods. 1 a 2 CMP) neprihliadajúceho postupu mestského súdu, pričom uvedené je nevyhnutne potrebné pričítať na ťarchu mestského súdu.

56. Aj keď sa následný postup vo veci konajúceho mestského súdu nevyznačuje nečinnosťou, jeho postup bol, naopak, plynulý, spočívajúci vo vybavovaní podaní účastníkov konania (námietky zaujatosti zákonného sudcu, odvolania), pozornosti ústavného súdu neuniklo procesné pochybenie mestského súdu súvisiace s nariadovaním výchovného opatrenia.

57. Uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14CoE/14/2024 z 18. decembra 2024 bolo zrušené uznesenie mestského súdu z 8. augusta 2024, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie a rodičom maloletej bola uložená povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na účely obnovenia a zlepšenia rodičovskej komunikácie, a to z dôvodu procesného pochybenia spočívajúceho v rozhodnutí formou neodkladného opatrenia bez toho, aby sa takejto formy rozhodnutia navrhovateľ (kolízny opatrovník) domáhal. Okrem uvedeného odvolací súd s poukazom na § 37 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov akcentoval, že o nariadení výchovného opatrenia rozhoduje súd rozsudkom v konaní vyžadujúcom si postup ako v konaní vo veci samej (nariadenie pojednávania a vykonanie dokazovania v rozsahu potrebnom na zistenie skutočného stavu veci), čo nebolo v konkrétnych okolnostiach veci splnené.

58. Uvedený procesne vadný postup súdu prvej inštancie možno nepochybne hodnotiť ako efektívne nesmerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. Po vrátení veci súdu prvej inštancie po rozhodnutí odvolacieho súdu mestský súd 28. apríla 2025 nariadil výkon exekučného titulu – rozsudku Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 39P/176/2021 z 29. septembra 2022 a uložil matke maloletej povinnosť umožniť styk sťažovateľa s maloletou v zmysle výroku predmetného rozsudku.

59. Neefektívny postup súdu prvej inštancie spočívajúci vo vadnom procesnom postupe pri namietaní miestnej príslušnosti, ako aj pri nariadovaní neodkladného opatrenia spôsobil, že k nariadeniu výkonu súdneho rozhodnutia došlo až po uplynutí viac ako 18 mesiacov od podania návrhu (návrh podaný v septembri 2023, pričom k nariadeniu výkonu súdneho rozhodnutia došlo v apríli 2025), a to aj napriek tomu, že v súlade s § 377 ods. 1 CMP súd rozhodne o nariadení výkonu rozhodnutia alebo o zamietnutí návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia do šiestich mesiacov od začatia konania.

60. Zohľadňujúc skutočnosti neefektívneho postupu súdu prvej inštancie vo vykonávanom konaní, ktorého predmetom bol exekučný titul vydaný vo veci starostlivosti o maloletého, ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva sťažovateľov na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

IV.2. K namietanému porušeniu práv na súkromný a rodinný život a práv na výchovu a starostlivosť rodičov zaručených ústavou, dohovorom a Dohovorom o právach dieťaťa:

61. Sťažovatelia namietajú v priamej príčinnej súvislosti s porušením práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote aj porušenie ďalších práv hmotnoprávneho charakteru spočívajúcich v ochrane rodinného a súkromného života, ako aj v ochrane výchovy a starostlivosti rodičov.

62. Zo zistení ústavného súdu preštudovaním súvisiaceho súdneho spisu, ako aj z vyjadrení predložených sťažovateľom, zúčastnenou osobou (povinnou) a kolíznym opatrovníkom vyplynulo viacero podstatných skutočností, ktoré v ich súhrne neumožňujú prijať záver o zásahu do už označených práv sťažovateľov. Akcentujúc vysoko konfliktnú komunikáciu medzi rodičmi, ale predovšetkým laxný postoj sťažovateľa jednak k možnosti absolvovania styku s maloletou za prítomnosti povinnej, ako aj k možnosti sanácie vážne narušeného vzťahu medzi sťažovateľom a povinnou ako rodičmi maloletej formou odborného poradenstva, ústavný súd konštatuje, že nezistil takú intenzitu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, ktorá by mala za následok zásah do samotnej podstaty označených hmotných práv a umožňovala prijať záver o porušení označených práv sťažovateľov.

63. Obnova narušených vzťahov medzi rodičmi je pritom nevyhnutným predpokladom pre následnú sanáciu vzťahu medzi otcom ako rodičom a jeho dcérou. Odmietanie obnovy vzťahov medzi rodičmi zo strany sťažovateľa v akejkoľvek navrhovanej forme (bod 25 tohto nálezu) preto logicky prispieva k predĺženiu napadnutého konania a nesvedčí o jeho emocionálnej vyzretosti a ani o stotožnení sa s tým, že prvoradým záujmom rodiča by malo byť zaistenie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. V tomto smere ústavný súd ako už mnohokrát predtým akcentuje,

že prvoradým v konaní týkajúcom sa maloletého nie je záujem na čo najskoršom skončení veci, ale záujem na tom, aby počas celého štádia rodičovského konfliktu orgány súdnej moci konali tak, aby sa vzťah rodiča s maloletým realizoval v súlade so záujmom dieťaťa, ktorý je leitmotívom akéhokoľvek konania, v ktorom sa rozhoduje o právnom postavení maloletého, vykonávacie konanie nevynímajúc.

64. Vylúčenie možnosti vyslovenia porušenia sťažovateľmi označených práv zaručených ústavou, dohovorom a Dohovorom o právach dieťaťa vedie k záveru o nevyhovení ústavnej sťažnosti v relevantnej časti tak, ako to je uvedené v bode 5 výrokovej časti tohto nálezu (§ 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario*).

V.

Príkaz vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

65. V napadnutom konaní bol 28. apríla 2025 nariadený výkon exekučného titulu a matke maloletej bola uložená povinnosť umožniť styk sťažovateľa s maloletou v zmysle výroku exekučného titulu. Vzhľadom na skutočnosť, že v súčasnosti súd prvej inštancie vykonáva procesné úkony súvisiace s návrhom na odklad výkonu súdneho rozhodnutia (§ 389 CMP), ako aj podaným odvolaním a s prihliadnutím na možnosť realizácie oprávnenia súdu prvej inštancie uskutočniť výkon rozhodnutia v prípade, že jeho úkony smerujúce k dobrovoľnému splneniu povinnosti zostanú bezvýsledné (§ 384 a nasl. CMP), ústavný súd uložil mestskému súdu príkaz vo veci konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu). Vydaním rozhodnutia o nariadení výkonu súdneho rozhodnutia sa teda napadnuté konanie vedené mestským súdom neskončilo a argumentácia zúčastnenej osoby v tomto smere obsiahnutá v bode 24 tohto nálezu je irelevantná.

66. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia si uplatnili primerané finančné zadost'učinenie v sume každému po 5 000 eur, ktoré odôvodnili skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 13 tohto nálezu.

67. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

68. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

69. Právo dieťaťa a rodiča „byť spolu“ je jedným zo základných prvkov rodinného života, a to aj v prípade, že sa vzťah rodičov rozpadol. Štátne orgány (v tomto prípade všeobecný súd) sú povinné prijať všetky opatrenia smerujúce k rozvoju existujúceho puta medzi dieťaťom a jeho rodičom a nadviazaniu styku medzi nimi (rozsudok ESLP vo veci Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004, č. 63627/00, § 117 – § 118). Neznamená to však, že rodič, hoci aj v procesnom postavení oprávneného, vystupuje v konaní o výkon súdneho rozhodnutia vo veci starostlivosti o maloletého ako pasívny divák. V právomoci štátu je na účely naplnenia svojho pozitívneho záväzku prijať opatrenia smerujúce k rešpektovaniu rodinného života a na tento účel zabezpečiť plnenie súdnych rozhodnutí (rozsudok ESLP z 18. 7. 2006 vo veci Fiala proti Českej republike,

sťažnosť č. 26141/03, § 94) aj formou prijímania opatrení formou nariadenia účasti na psychologickom alebo inom odbornom poradenstve. Už na niekoľkých miestach bol akcentovaný odmietavý postoj sťažovateľa k akejkoľvek odbornej pomoci, pasívny odpor a negovanie navrhnutých opatrení (bod 25 tohto nálezu), ako aj jeho laxný postoj k povinnej navrhovaným stretnutiam s maloletou za jej prítomnosti. Takýto postoj nesvedčí, ako to mylne označuje sťažovateľ, o proaktívnom postoji k veci (bod 8 tohto nálezu).

70. Zo správy kolízneho opatrovníka z 20. novembra 2024 vyplynulo, že so sťažovateľom sa v súvislosti s nariadenými konzultáciami poradensko-psychologických služieb nepodarilo skontaktovať (nedvíhal telefón, spätne nereagoval a na pozvánku telefonicky ani emailom nereagoval). Tieto skutočnosti ústavný súd vyhodnotil ako dostatočné pre záver o tom, že deklarovanie porušenia práv sťažovateľa a vyslovenie príkazu konať bez zbytočných prietahov predstavujú dostatočné završenie poskytnutej ústavnoprávnej ochrany. Sťažovateľovi preto ním požadované primerané finančné zadosťučinenie nepriznal a v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výrokovej časti tohto nálezu).

71. Na druhej strane ústavný súd považoval za nevyhnutné zdôrazniť, že exekučným titulom vymáhaná povinnosť povinnej – matky maloletej nebola právne spochybnená, keďže sa zakladá na právoplatnom a vykonateľnom exekučnom titule. Z uvedeného dôvodu je potrebné vnímať jej jednostranné rozhodnutie umožniť styk sťažovateľa s maloletou výlučne za jej prítomnosti (bod 15 uznesenia mestského súdu z 28. apríla 2025) ako jednoznačne nerešpektujúce povinnosti uložené jej exekučným titulom. Navyše obaja rodičia sú pritom pri výkone rodičovských práv a povinností rovnocenní. V tomto smere je práve v záujme aplikácie najlepšieho záujmu maloletej priam esenciálne nevyhnutná (aj) snaha povinnej byť v realizovaní a rozvíjaní vzťahu sťažovateľa ako otca s maloletou nápomocná, a to nielen v ponímaní fyzickej prítomnosti, ale aj vo vyvíjaní maximálneho úsilia v prekonávaní prípadných psychických bariér a nevôle maloletej, na ktoré sa povinná odvoláva (bod 16 uznesenia mestského súdu z 28. apríla 2025).

72. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti prejednávanej veci a prihliadajúc na neefektívnu činnosť mestského súdu v napadnutom konaní, povahu a rozsah práv maloletej sťažovateľky, ktoré boli porušené, predmet konania, ako aj skutočnosť, že vec maloletej sťažovateľky, ktorá je v konkrétnych okolnostiach veci obeťou vzájomne sa nerešpektujúcich a emocionálne nevyzretých rodičov, patrí k tým, ktoré si zo strany všeobecného súdu vyžadujú promptné rozhodnutie, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia maloletej sťažovateľke v sume 1 500 eur (bod 3 výrokovej časti tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur oproti navrhovanej sume 5 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti maloletej sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

73. Ústavný súd priznal sťažovateľovi zastúpenému právnym zástupcom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde), súc viazaný petitom (bod 40 tohto nálezu), náhradu trov konania v celkovej sume 1 423,75 eur. Priznal mu trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a podanie repliky) podľa § 13a ods. 1

písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

74. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 1 157,52 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %. Celková suma náhrady trov sťažovateľa po jej navýšení o daň z pridanej hodnoty predstavuje 1 423,75 eur (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

75. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

76. Vzhľadom na skutočnosť, že maloletá sťažovateľka je zastúpená v konaní o ústavnej sťažnosti kolíznym opatrovníkom, bolo vo vzťahu k nej bez právneho dôvodu rozhodovať o náhrade trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu